

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, 1/2 an 5 cor., 1 an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 20 bani pe lună mai mult

Pentru memorabile:

1 lună 2 cor. 40 bani, 1/2 an 7 cor., 1 an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un gir garmond prima-dat 14 bani, a doua-ora 12 bani
a treia-ora 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplădoi Nr. 15

Se prenumără la poșta și librării.

În România

abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol
Schulder București, strada Șelar, 10.

Epistolele nefranțate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografa”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss Bernat „la loterie”.

La

Abonament lunar

pentru

Septembrie st. vechiu

invită

Administrația ziarului „TRIBUNA”

Politica maghiară.

V. Iancu și Kossuth.

Doi eroi mari, două nume ilustre, predestinate de istorie să rămână, cu tot antagonismul lor, în veci nedespărțite. Amândoi au luptat cu entuziasm pentru neam, dar fiecare într-un mod deosebit. Unul a crezut, că-și va realiza idealul său prin detronarea dinastiei, celălalt prin apărarea ei. Acela a răsturnat ordinea legală, acesta a restabilit-o. Kossuth a luat arma, ca să răpească drepturile altora, Iancu ca să-și apere sărăcia și neamul. De aceea rebelii maghiari au fost pedepsiți, Iancu și ai sei recompensați.

Cu toate acestea, Ungurii au dreptul să cinstească memoria lui Kossuth tot așa de bine, ca și Românii pe a lui Iancu. Dar câtă deosebire, între modul cum înțelege fiecare din cele două popoare să-și adore pe eroul său! Pe când Românii adorau pe Iancu fără să urască sau să insulte pe Kossuth, cavalerii unguri n-au cuvinte destul de grele pentru eroul român. Aceasta e rușinos din partea unor prețioși cavaleri, căci Iancu nu se mai poate apăra. Kossuth, dacă ar trăi, ar avea de sigur altă considerație pentru un adversar leal. Cât timp istoricii maghiari siliți sunt să recunoască lealitatea și noblenia lui Iancu, Schreier-Moritzii anonimi din presa ungurească nu-l mai scot din „șienă”, uciagaș și „cap de bandiță”. Dacă ar pute reînvia sutele de Maghiari scăpați dela moarte, ar vorbi altfel despre salvatorul lor. Dar — vorba lui „Bud. Hirla”. — „Ungurii o foarte iubitor de libertate și totuși nici chiar în Asia nu vei găsi atâți tirani ca în finiturile maghiare”!

Ungurii nu numai că nu sunt în stare să recunoască meritele și drepturile altor națiuni, dar nu le dau voie nici acestora să-și aducă prinosul lor de admirație și pietate pe altarul eroilor lor. Felul scandalos, cum s'a tranșat chestiunea statuelor lui Iancu și Kossuth, dovedește cu prisos acest trist adevăr.

Căpiva Români iau inițiativa să-și ridice lui Iancu o statuă prin subscripție națională. Ministrul interzice ridicarea statuei „pe pământul patriei maghiare”, confiscă banii adunați, colectanții sunt băgați în temniță, memoria lui Iancu este insultată de procurorul Lázár prin cuvintele de „haramia vezér”, ear' Românii, cari au protestat contra magistratului insultător, sunt pedepsiți tot ei. Vine propunerea din congregația comitatului Arad pentru ridicarea statuei lui Kossuth cu bani publici. Românii nu se opun, dar dl Dr. St. C. Pop cere să li-se permită și lor să ridice cu bani proprii, statuă proiectată lui Iancu. Vreți ceva mai just? Ungurii fac scandal pentru compararea lui Iancu cu Kossuth; presa maghiară a deschis o sâlbatică campanie de insulte și amenințări la adresa bunului Român; canală de stradă i-a murdărit firma advocațională și păreții casei. Și toate acestea pentru preținsa ofensă ce ar fi adus-o dl Dr. Pop lui Kossuth, comparându-l cu Iancu. Va să zică, a compara pe Kossuth cu Iancu, este ofensă, ear' a face, ca Ungurii, apei la banii statului, spre a ridica eroului lor național o biată statuă, nu constituie nici o ofensă? Să-și fie rușine „cavalerescului popor” să cerșească banii publici, adunați din punga popoarelor insultate!

Atâta însă nu le-a fost de ajuns. Probă inițiativa luată de advocați, ca să-l escludă din baroul lor, ca pe unul care după §. 68 art. XXXIV. legea 1874, „prin purtarea sa valată onoare baroului advocațional, și prin aceasta devine nedemn de cinste și încredere” (v. Trib. 137).

Oricine vede, că această dispoziție de lege se raportă la acele fapte imorale și desonoratoare, pe cari numai cei ce cercetează „Ös Buda vár”-ul le-ar pute servi! Cum? Purtarea dlui Dr. Pop vătămă onoare baroului advocațional? Dar ce a făcut omul acesta altceva, decât ca membru în consiliul județean să-și facă datoria de Român, apărând un drept național nediscutabil? Și a-ți iubi neamul și a lupta pentru drepturile tale sfinte constituie an act desonorant pentru baroul advocaților maghiari? Dar atunci cei dintâi, cari ar trebui să fie excluși din toate barourile sunt înșiși advocații maghiari, cari nu numai fac esces de naționalism și-și apără cu foc drepturile lor naționale, dar atacă pe celelalte popoare.

Din potrivă, un avocat ca dl Dr. St. C. Pop face de două ori onoare baroului din Arad.

a) pentru-că dînsul n'a făcut decât să imiteze și să se întrecă cu colegii sei maghiari, în iubire de neam; b) pentru-că este om onorabil și sincer, ear' nu un poltron, ca să se facă coadă la topor, contra neamului său pentru un miserabil blid de linte. Advocatul unguri trebuie să fie cu atât mai mândru de colegul lor dl Dr. Pop, că ei au mare nevoie de oameni ca acesta, al cărui naționalism este sincer și împreunat cu mari sacrificii, ear' nu de paradă și de speculă, ca al atâtor patrioți maghiari cu periciuni. Un elementar bun simț îți impune să respectezi la adversarul tău, cel puțin propriile tale sentimente, dacă ești cavaler adevărat, ear' nu de contrabandă. Quod tibi non vis, alteri ne feceris.

T. Raica,
profesor.

Sibiu, 20 Sept. 1902.

Necuvîntă evrească. Guvernul din Washington a adresat celui român o notă finută în termeni aspri, în care învinuiește România, că prin vezașunile ei silește pe Jidovi să emigreze la America. Nota aceasta a fost adusă și la cunoștința guvernului, cari au semnat tratatul de Berlin, cu rugarea de a interveni și ele în favoarea Jidovilor. Guvernul din Berlin a desaprobat acest pas al guvernului american și speră, că și celelalte puteri vor face asemenea.

Pasul făcut de guvernul din Washington rămâne o necuvîntă, care se poate dealmînteri ușor explica prin faptul, că nici Americanii nu pot suferi pe Jidovi. De aici însă nu urmează, că România a dat-oare să arfere toate sursele Galției și Rusiei 1 rin orășele ei.

Proiectul de investițiune. Ministrul de finanțe se ocupă cu elaborarea programului de investițiune. După cum comunică „Magyar Nemzet” încă nu e hotărît dacă proiectul de investițiune va fi preșat deodată cu bugetul sau mai târziu.

BUDGETUL. Proiectul de buget pe 1903 va fi terminat în curînd și va fi înalut dietei în una din primele ședințe, împreună cu încheierea socotelilor pe anul trecut.

De-ale pa otelului. Intre guvernul austriac și cel maghiar vor reînscopie în curînd pentru ațările asupra paștelui

și deși termenul încă nu e fixat totuși va trebui să se întample cât mai curînd fiindcă guvernul maghiar îndată la reînscopie sesiunii dietale va trebui să supună dietei spre desbatere proiectele paștelui și ale tarifului vamal autonom. N. Fr. P. susține că proiectările se vor relua în timp de două săptămîni. E probabil însă, că cei doi prim-ministri se vor întîlni deja în săptămîna viitoare.

Turburările din Zagreb.

După-cum apare din unele foi croate, toată goana contra Sârbilor a fost îndreptată indirect contra Maghiarilor, ale căror unelte sînt acia în Croația. Două împrejurări militeză pentru aceasta: imprecuarea lui Radici pentru așezarea contra naționalității maghiare și interzicerea banchetului, ca voiau să des Maghiarii în Agram cu prilejul sârbătoririi lui Kossuth

Congres revocat.

Cu acest titlu ziarul francez „La Liberté” din Paris cu datul de 16 a publicat la locul prim următorul articol:

Sînt vr'o câteva săptămîni, de cînd partea cea mai mare a ziarelor europene anunțau, că un congres internațional de studenți avea să se întrunească în Budapesta.

Invitarea la congresul stud. a fost plină de promisiuni. Toate statele garantau mari reduceri de transport pe căile ferate.

Încît privea Ungaria, ea făcea isprăvile cu munificența care-i este proprie: pune în mîna fiecărui congresist un bilet de prima clasă valabil pe toate căile sale ferate. Prin aceasta călătorul econom se afla scăpat de cheltuielile hotelului, fiindcă el n'avea decît să se urce în vagon cînd sosea seara. Este de prisos să adăugăm, că alimentațiunea lui n'ar fi lăsat nimic de dorit, de care-ee Ungurului îi place să-și vadă publicul la masă unde nu-l lasă să moară, nici de foame, nici de sete, nici de plictiseală, bine înțeles, că el este tot atît de bun comănean ca și amfitrion marelui.

La prima privire de ochi aruncată asupra programului congresului, toată lumea se simțea student, astfel că afuența promitea a fi considerabilă, spre marea bucurie a Ungurilor sau, mai bine zis, a Maghiarilor.

Maghiarii, adecă acia dintre popoarele ungare, cari comandă celorlalte popoare, n'au dorință mai vie decît să primească străinii, să-și ospăteze, să-și încarce cu amabilități, să le facă, cu grandoare și liberalitate, onorurile țării pe care o stăpînesc.

Într'adevăr, în regatul sfîntului Ștefan se află și o Ungarie și Maghiarii, cari dorese ferbinte ca omul să vadă numai ceea-ee ei îi arată, nu voiesc cu nici un preț ca cineva să-și arunce privirea și asupra restului țării.

Escelenți apreciatori ai sentimentelor delicate, fiindcă ei înșiși sînt plini de atari (?), Maghiarii socotesc, că un om bine crescut se va considera ca despoziat de dreptul liberii critice față de acia, cari îl vor îi adăpat cu vinurile lor cele mai fine, precum și cu evafunțile cele mai ardente și cari îl vor îi făcut să călătorească, gratuit, în prima clasă, cîta-vreme îi va fi placînd. Cu adăos de deosebită grație și pentru mai multă siguranță nici-odată nu vor a-și lăsa oaspele singur de capul său. La fiecare etapă oaspele este așteptat, învînt cu serenade și banchete, provăzuit cu buni conducători, cari îl feresă de ori-ce accident.

Accident ar fi de exemplu înălțarea cu vrs-un Slovac, Român ori Croat, cari ar zice străinului:

„La seamă, că te păcălesc; vino cu mine, vei prîzni rău,

dar' vei cunoaște dreptul adevăr, care se ascunde înaintea Europei!”

Pe punctul acesta Maghiarul nu se împacă și nici un exemplu nu este mai frapant decît sfacarea unui deputat slovac, care într'atîta își uită de sine, încât amintii casei deputaților, că în Ungaria sînt mai multe naționalități.

Acest deputat plează pentru admiterea limbii slovace la tribunalele din ținuturile slovace.

Vocă lui fu acoperită de strigătele Maghiarilor: „Totuși, dlor, cuteză deputatul a zice, statul ungar trebuie să fie cu echitate față de naționalități, ori de altfel formează majoritatea în Ungaria.”

La aceste cuvinte, un strigăt unanim se ridică în cameră, unde Slovaci cari sînt numai patru în loc de patruzeci căți ar trebui să fie: „U! trădătorul! Ce a cutezat să zică? Pe ușă cu el! Luați-l! Presidentul făcî liniște. Voiesc, zise presidentul, să știu cu precizie ce cuvinte a pronunțat dl deputat. Am zis, răspunse deputatul slovac, că naționalitățile au dreptul la justiție.

— De, dar' n'ai adăos domnia-ee, că naționalitățile sînt majoritatea?

— Nu știu tocmai ceea ce am zis; era șgomot în adunare; „în strigăt stăstistică este o materie delicată”.

Și la aceasta camera vociferează: „Vedeți, că bine a zis-o; o mărturisește.”

Dați pe ușă cu trădătorul! etc.

Cum deputatul slovac nu cutezase să mărturisească verde, se scoase din afacere prin o chemare la ordine. Așadar' deschideți ori-ce manual de școală bine făcut și veți oti în el, că Maghiarii reprezentă în Ungaria cava peste 47% din populațiune; dar' fiindcă statul maghiarizează în mod artificial sau prin forță cantități nenumerate de indivizi, naționalitățile numără de sigur 60%. Aceasta e adevărul, dar' e oprit a l' spune, altfel omul este un trădător și Maghiarii, cari au sperat pe Dreyfus cu o furie desordonată, nu glumesc cu tradarea nici chiar imaginară.

De bună-seamă această chestie a naționalităților a făcut să cază faimosul congres internațional al studenților.

Studenții de naționalitate română și slovacă manifestară intențiunea de a apăre în congres și de a vorbi acolo în numele popoarelor din cari au egi.

Polonii se declarară solidari cu ei și își propuseră de a-și alătura plîngerile lor în contra Prusilor la acele ale victimelor opresiunii maghiare. Irlandezii anunțară că vor vesteji pe Englezi. Alarmă se răspîndi în lumea oficială maghiară.

În loc de un congres de congratulațiuni reciproce, în loc de un turneu bine combinat pentru gloria Ungariei maghiare, omul avea să asiste la discuțiuni pasionate și pline de desvîliri: oaspeții adunați din toate țările aveau să afle, sau mai bine zis, să vadă cu ochii proprii ceea-ee se năusea atît de mult să le ascundă: anume că rasa maghiară înstituită stăpînd a Ungariei prin aliată sa Prusia, victorioasă la Sadova, nu formează întreaga Ungarie, și nu este din contră în aceti regat decît o minoritate opresivă, tiranică, deistată și în viitor deja discutată.

În aceste condițiuni, se grăbiră a contramanda congresul, incident neplăcut amicilor turneurilor triumfale și economice, dar' folositoare cauzei și dreptății; de aici înainte naționalitățile nu pot fi mai mult negate: ele rămân oprimate, dar' pasie ele nu se poate mai mult trece cu tăcerea. Formula Prusiei și a pangermanismului totdeauna a fost: Austria Nemților și Ungaria Maghiarilor. Dar' unde sînt celelalte popoare?... P.

Pentru tinerime.

Creșterea unei generații culte și înșlefite pentru idealurile și binele poporului nostru — eată o necesitate, o datorie de prima ordine.

În trecut poporul român n'a fost băgat în seamă, fiindcă l'a lipsit aproape cu desăvîrșire clasa inteligentă, pătura de sus, care reprezintă așa zicînd o națiune în fața străinilor.

Astăzi, cu o mare satisfacție sufletească putem spune, că tot mai tare crește numărul cărturarilor români.

O pedecă mare a fost și este în progresul nostru cultural lipsa materială, starea de sărăcie în care ne găsim. Tinerimea noastră, până ajunge la o diplomă, numai Dumnezeu ște prin câte neajunsuri și necasuri trebuie să treacă.

Aceste necasuri sînt alinate într-o căiva prin ajutoarele de cari tinerii români se împărtășesc din diferitele fundațiuni. Ajutoarele existente însă tot nu sînt de ajuns. Din zi în zi continutul studenților prin gimnaziu și la școalele mai înalte devine tot mai mare. În raport cu numărul trebuie deci să ne îngrijim și de spriginirea lor.

Societatea românească — spre lauda ei fie zis — a observat unde este mai arzătoare lipsa de ajutor și a început să se întrecă așa zicînd în aducerea jertfei pe altarul culturii noastre naționale.

Se întimplă aceasta prin înființarea meselor studențești al căror preț și însemnătate nimeni nu o poate calcula.

Avem mese studențești pe lângă liceul din Brașov, există mese studențești în Sibiu, Brad și în timpul mai din urmă s'a înființat în Blaj o masă studențească.

Sînt jertfe mari acestea aduse în interesul tinerimii de prin gimnaziu.

Urmează acum să se facă ceva și în interesul studențimii universitare.

Mulți tineri români diligenți și de talent sînt siliți să-și iee refugiu într'un post ori altul mai neînsemnat, ca să-și poată crea subsistența mai în grabă neavînd mijloacele necesare pentru continuarea studiilor academice, de care-ee nu toți pot fi împărtășiți de stipendii, și apoi stipendiile noastre de regulă sînt mici și, fără nici un alt ajutor, ne-suficiente pentru subsistența într'un oraș mai mare, cum e Budapesta ori Clujul!

Laudabilă și foarte învelitoare este deci ideea, de care au fost conduci căliva fruntași din Cluj, cănd s'au decis să înființeze o masă pentru studenții academici dela universitatea din Cluj.

În fruntea acestei inițiative nobile și umane s'a pus direcțiunea băncii „Economul”.

La inițiativa vrednicului și distinșului advocat Dr. Amos Frâncu, în conșlegere cu venerabilul seu director executiv, B. Poboabă, — direcțiunea „Economului” a pus baza unei mese studențești în Cluj. A votat deja acum suma de 1000 coroane spre acest scop. Totodată s'a adresat tuturor băncilor românești, să contribuie fiecare, după-cum îi permit forțele, cu ceva la susținerea acestei mese studențești.

Un mai mare bine pentru tinerimea noastră universitară nici că se poate închipui. Dacă băncile noastre ar contribui fiecare numai cîte cu un loc la an, aproape toți tinerii români lipsiți de mijloace dela universitatea din Cluj s'ar pute împărtăși de prînz gratuit, o rubrică însemnată în bugetul unui student.

Mulți și felurite sînt tributurile anuale ale băncilor românești pentru scopuri filantropice și culturale. Cu toate acestea nădejduim, că își vor încorda puterile și vor grăbi a se alătura toate la o asemenea acțiune filantropică, inițiată de direcțiunea „Economului”.

Importanța unei astfel de mese, pe lângă ajutorul material, este și aceea, că îi întrupește la un loc pe tineri, îi ține laolaltă! Ce însemnează aceasta, e de prisos să o mai spunem.

Dumnezeu să ajute și înainte!

Concluzul direcțiunii institutului «Economul», adus în privința acesteia, este următorul:

«Masa studenților academici în Cluj».

La propunerea membrului în dir. Dr. A. Frâncu în conștientare cu dir. eșec. se decide ajutorarea — deocamdată — a 6 studenți români dela univ. din Cluj, cu prânz gratuit și se hotărăște comunicarea acestei decizii celorlalte institute, cari fac parte din delegația bănelor; relativ la aceasta se iau urm. concluziuni:

1. Institutul înființează «masa studenților academici în Cluj», la care se vor provide cu prânz gratuit — deocamdată — 6 studenți români dela universitatea din Cluj tineri solizi și diligenți, copii de părinți lipsiți de mijloc în termiul dela 15 Sept. până la 15 Iunie.

2. În acest scop în fiecare an se va cere dela adunarea generală votarea unei sume corespunzătoare din cuota statutară pentru scopuri filantropice și culturale (stat. §. 49 lit. b). Pentru anul curent direcțiunea votează pe răspundere personală a conto cuotei pentru scopuri filantropice și culturale a anului viitor suma de cor. 1000.

3. Ajutoarele se dau astă-dată fără concurs public, prin direcția locală, ear' în viitor se vor vota prin direcțiunea institutului în urma concursului publicat în ziarul român și încă se poate după ascultarea membrilor de încredere ai tinerimii.

4. Cu efectuarea acestei decizii se însoțesc directorul executiv cu observarea, că eventual poate să dispună peste un cuartir din casa institutului din calea Francisc Iosif Nr. 54.

Sărbarea kossuthistă.

Ieri s'a sărbătorit în Budapesta și în orașele maghiare aniversarea centenarului nașterii lui Kossuth Lajos. După rapoartele ziarelor maghiare entuziasmul a fost la culme. Sărbarea în unele locuri s'a început de Joi seara, când casele au fost pavasate și iluminate, și s'au arborat stindardele.

Încât avem știre până acum Românii n'au luat parte la sărbare, nici n'au iluminat, afară de două locuri, unde am văzut și de alte-ori pe uniti binoculoscuți «mari naționalisti» umilindu-se și cerșind grația stăpânului. Aceste două locuri sânt: Aradul și Oradea.

In Arad.

In Arad și-au iluminat casele — spre mahnirea Românilor binesimțitori — toți maghiștii, și institutele conduse de ei, precum urmează: seminarul și alumnul teologie la ordinul dlui Cio-rogaru, reședința episcopescă, consistorul, școala de fete, banca «Victoriei», apoi între alții Dr. Ioan Suciu, redactorul «Zurii Satului» și advocat, confratele Ioan Rusu Șiraniul, redactorul «Tribunei Poporului», etc. toți Români vrednici, bărbăți fără frică și fără prihană. Toți aceștia și-au ajuns scopul, de oare-ce zările maghiare constată, că atitudinea Românilor patriotici a produs cea mai bună impresie.

Bravi Români!

Despre aceasta manifestare «patriotică» vom da detalii în numărul proxim.

In Oradea.

In Oradea și-a iluminat reședința și Preaovioșia Sa vicarul V. Mangra. Să putea altcum?!

Eată ce ni-se scrie:

Căcutire la culme.

Oradea-mare, la 19 Sept. 1902.

Ca să vedeți până unde merge căciplirea viitorului (?) cap al episcopiei noastre ortodoxe aradane vă scriu în pripă, că aseară dl Mangra și-a iluminat locuința în mod deosebit. În o ferastă strălucă portretul lui Kossuth încadrat în flori și în tricolor național unguresc.

Eată până unde se merge cu căciplirile. Nici atâta tărie se nu avem ca cel puțin să nu luăm parte la astfel de sărbări? O tempora, o mores!

In Zlatna.

Despre sărbarea din Zlatna am primit următorul raport:

Zlatna, 19 Sept. n. 1902

Frigurile «ovinișmului unguresc» au cuprins rău și pe ungurașii capușai și renegați din comuna Zlatna din incidentul aniversării centenare a lui Kossuth.

Cu o săptămână-două se putea observa printre tinerimea ungurescă o mișcare; ei purtau la butonieră coarde tricolore cu fotografia lui Kossuth.

Pentru seara zilei de 18 Sept. n. era pregătită o «sărbare» mare. Ca sărbarea să fie mai «splendidă» și după cum ziceau ei «deamădă de memoria lui Kossuth», «vlăstarele» națiunii ungurești s'au pornit la lucru și din casă în casă umblau îndemnând, ba chiar amenințând pe cetățeni să «și ilumineze ferestrele în seara de 18 Septemvrie, la cas contrar vor vedea urmările, ceea-ce s'a și întâmplat.

Porunca aceasta «aspră» au ascultat-o toți mamelușii și adoratorii lui Kossuth, dar' dintre toți câți au iluminat numai 5 inși și străni ungurești, ear' ceilalți toți stăteau ca de exemplu Oelberg, Schön, Moskovits, Roth, Folberth, Gergelyfy, Földesy, Megai, Maurer, Lipner, Lányi (alias Lövi), Schwarz, Sontagh și alții de pănura lor.

Dar' să vezi minune, între cei cari au iluminat se află și doi indivizi, la cari le place să «și bată pieptul și să se fălească de mari Români; unul este Paul Petru, care numai de curând și-a sporit ievoarele de câștig cu unul, anume el și-a deschis în Zlatna în companie cu jupânii Farkas (Wolf) — Hirsch — Schön un depou de spirt; al doilea este croitorul Stefan Magda. Acestuia când și-a deschis atelierul de croitorie și-a eseparat părintele Emanuel Bege un ajutor dela fond. «Andronic» din Sibiu, ear' azi Magda, spre scandalizare, are firmă tricoloră ungurescă și la sărbarea lui Kossuth poartă fâșii, ear' la banchet el e cel dintâiu, care își descopere capul, când se cântă «Kossuth nota» și el pune bucurios vin în păharele Ungurilor.

Avia dlor dela Sibiu, cari administrează fondul «Andronic», avia tuturor Românilor de bun simț.

In 18 Septemvrie seara pe la 7 ore «lamura» societății ungurești din Zlatna în frunte cu de-al de Schleicher, Schweiger, Schwarz, Förstner etc. s'a adunat înaintea casei comunale, de unde cu 2 steaguri, muzică și torțe, au plecat spre piață, unde pe un pedestal anume improvisat era așezat bustul lui Kossuth.

Ajunși aci tinerul Ersek Gábor se sul pe o masă și tușind de 2—3 ori atrase atențiunea ascultătorilor, că el vrea să vorbească ceva «măreț» despre Kossuth. Și-i drept, numitul orator scoate scripă din buzunar comandată cu 20 bani dela librăru Dobrowsky et Franke Budapesta și citește, citește, ba se mai și împedecă, tot ce era scris de altul pe hârtie. Il ridică pe Kossuth sus, sus, de te prindea mirarea, că de unde mai scoate atâtea «fapte mari». Zise, adică cel, lectorul înfocat, că Kossuth a dus cultura și steagul maghiar peste țări și mări, prin America până la Texas (! — auzi acolo, geograf). Aci lectorul și-a gătat chemarea și strigând «se trăească patria maghiară unitară independentă» se dote jos.

După el se urcă pe masă unul și mai și, acesta este «tinerul de buna speranță» Förstner, Jidan născut — ear' Ungur făcut și cu o înșuflețire jidano-maghiară recită o poezie. Te prindea mila când vedeai pe bietul Förstner-leben cum se adrobește.

Dela bustul lui Kossuth convoiul plecă pe drumul țării spre școala de stat de industrie. Ajungând pe dinaintea locuinței protopopului Montani și văzând că «popa valach» n'a iluminat, o cală de cojocar Besensky a strigat: «Abzug Montani», ear' un elev al școlii de industrie din loc, cu numele Al-mășan Alexandru lui Benjamin, originar din Zlatna, a spart ferestrele protopopului român. Oare domnule director, învățtoare d-tale când învață cum se coplească la peatră, îi învață și cum să spargă cu ea ferestrele cetățenilor pacinici?

Așa se întâmplă cam totdeauna, când Ungurii aranjează ceva patriotic, ceva «înălțător», apelează la străini și dintre aceștia își recrotează instrumentele oarbe, cari pentru o vorbă măgulitoare, sau o înghițitură de beutură, strigă «abzug», sparg ferestri și sărbarea și-a avut un succes «strălučit». Se

poate o sărbare «oviniștă ungurescă» fără scandal?

Fraților Români de pe valea Ampoiului, fiii și nepoții eroilor din 1848, «uniți vă în eugat, uniți-vă în simțiri». Aici în Zlatna, un centru românesc, unde peste 25 comune române razimă și tot ce le trebuie cumpără dela străin, nu este nici un neguțător român. Avis tinerilor meseriași și comercianți! Aici toți neguțătorii sânt străini și poți auzi zilnic cum poporul este ademenit să cumpere și după-ce iasă din prăvălie îi zice «būdōs olăh!». Aici unire și înțelegere trebuie mai întâiu de toate între Români, apoi celelalte vor urma de sine una după alta.

Privitorul.

In Sîria.

In preseara zilei aniversare s'a făcut iluminatie și în Sîria (Világos) și conduct de torțe. Conductul însă a fost atacat cu aruncături de pietri, așa că mai mulți participanți au fost răniți. Ziarele maghiare, după obiceiul lor, pun vina pe Români.

Statul și băncile române.

Cu titlul acesta «Rev. Economică» din 13 Sept. n. serie următoarele:

Cât de netemeinice sânt espectoratiunile și atacurile od'oase ale publicității maghiare când prezintă băncile române drept niște instituțiuni dușmănoase intereselor statului nostru, s'a vedit mai adese-ori atât prin presa română cât și prin declarațiunile făcute la loc potrivit de câtra cei mai fruntași conducători ai bănelor noastre.

Nu ne este scopul a reînsope de data aceasta o polemică defensivă în o chestiune atât de tendențioasă desvilită de adversarii instituțiilor noastre financiare, ci voim să scoatem la iveală folosul material, pe care statul îl trage an de an dela băncile noastre. Cifre nealterabile vor fi documentul nostru cel mai cred despre importanța incontestabilă a bănelor românești pentru gospodăria statului. Aceste cifre credem că vor fi destul de elocvente, ca să prezente băncile noastre ca un nerv puternic în organismul statului, la a cărui susținere ele contribuiesc în măsură însemnată.

Înaintea noastră zace frumoasa colecție a rapoartelor de gestiune ale bănelor românești pentru anul 1901, în care se espun fidel și onest rezultatele îmbucurătoare realizate în decursul anului expirat.

Rapoartele în sine diferă atât în formă cât și în ceea-ce privește cifrele capitalurilor sociale. După vechime sau după terenul de activitate activele și revirementul încă se deosebesc unele de altele și în consecuență se prezintă variat și rezultatele finale.

Într'un singur punct însă analele bănelor noastre prezintă o asemănare frapantă întruolaltă. Acest moment caracteristic, evident din tablourile profitelor și pierderilor, este marea sarcină a dărilor și contribuțiilor erariale, cu cari băncile noastre sânt tributare statului. Cifrele conspectului acestor contribuțiuni dovedesc fără îndoială, că statul are o bună parte din veniturile anuale ale bănelor românești. Este chiar interesant, după cum vom demonstra în cele următoare, raportul procentual pe care-l găsim, comparând sumele ce cad pe seama acționarilor cu sumele cari revin statului. Astfel aproape în cele mai multe cazuri dobândă statului constituie nu mai puțin decât 50%, în unele cazuri 75%, a dividendei acționarilor, așa că s'ar pute afirma că profiturile anuale ale bănelor noastre se impart în cea mai mare parte între acționari și fisc.

Ca să ilustrăm cu suficientă evidență cele espuse vom lăsa să vorbescă următoarele cifre estrase din bilanșurile celor mai mari bănci românești și anume:

«Albina», institut de credit și de economii în Sibiu, posedă un capital de acțiuni de cor. 1.200.000 și a distribuit pentru anul 1901 acționarilor sei ca dividendă cor. 168.000 sau 14% pentru fiecare acție.

Dările și contribuțiunile față de stat au exigit în anul 1901 suma de cor. 83.350, deci peste 69% sau în cifră rotundă șapte la sută a capitalului de acțiuni, deci to-mai jumătate din suma împărțită acționarilor.

«Victoria», institut de credit și economii în Arad, are un capital fundamental de cor. 600.000. Acționarii acestui institut, care după mărime este al doilea la noi, au primit pent-u anul 1901 ca dividendă suma de cor. 48.000, deci 8%, după capitalul vărsat în acții.

Conform contului profit și pierderi, contul dărilor și competențelor erariale arată suma de cor. 36.670.—, deci peste 6% ale capitalului de acțiuni.

«Ardeleana», institut de credit și economii în Orăștie, cu un capital de acții de cor. 500.000 a solvit pentru anul de gestiune expirat cor. 50.000 — ca dividendă sau 10% după acție ear' statul și-a făcut un venit de cor. 22.777. — sau 4.56% ale capitalului de acțiuni.

Evident deci, că atât cifrele sumelor efective administrate statului pentru dări și competențe, cât și raportul procentual al acestor sume față de capitalul de acțiuni, vorbesc destul de clar în favorul bănelor noastre, ca contribuente destul de importante la resursele fiscului.

Am dat aceste exemple estrase din bilanșurile celor mai vechi și mai bogate bănci românești; observăm însă, că la unele dintre băncile noastre mai mici și mai tinere, deși ca sumă, dările ce le plătesc rămân neasemănat în urma sumelor indicate mai sus, cu toate acestea făcând raportul față cu capitalurile lor, diferența procentuală este mult mai mare, ba une-ori ajunge la cifră esorbitant de mare. Așa spre pildă:

«Deunata» în Bucum cu un capital soc. de cor. 60.000. — a solvit pentru 1901 o dividendă de 8%, ear' statului pentru dări cor. 5823.— sau 9.71%, deci aproape cu 2%, mai mult decât acționarilor sei.

«Brădetul» în Orlat cu un capital soc. de cor. 25.000.— solvește o dividendă de 10%, și cor. 2800.— ca dare, deci peste 11% statului.

«Casa de păstrare» (reuniune) în Seliște s'a fondat numai cu cor. 26.000.— capital social și în urma unei deosebite capacități de acțiune a ajuns să solvească pentru anul 1901 o dividendă de 18%, adică cor. 7680.— după-ce a plătit în acel an pentru dări o sumă de neto cor. 7800.— deci nu mai puțin decât 30% ale capitalului social.

Credem că ni-se va da ocaziune a mai reveni asupra acestei teme interesante și de va fi posibil a face un tablou general al dărilor și competențelor, cari curg anual la stat din veniturile bănelor noastre. Ținem a fi relevat însă cu suficientă deja în cele espuse, că băncile noastre ar trebui să fie privilegiate din partea statului ca un giuvaer de mare preț, demn de o îngrijire mai bună și de ocrotire față de toate agresiunile ilociale.

Erm. Borcea.

Revistă esternă.

Germania.

Manevrele cele mari din anul acesta nu sânt apreciate în mod favorabil de oficialii străini, cari au participat la ele. Se recunoaște perseverența infanteriei și elanul cavaleriei, dar' se constată totodată, că modul de luptă al infanteriei nu e modern, fiind liniile prea dese, așa că într-o luptă reală ar fi în curând nimicite. Aceași greșală s'a observat și la atacurile cavaleriei.

Agitațiunile bulgare.

Contra metropolitului grec din Castoria s'a făcut un atentat, care n'a suocese însă. La atentator, un medic bulgar, s'a aflat o scrisoare trimisă de un comitet bulgar, care-l încunugițtează, că pe el a căzut soarta să ucidă pe metropolitul în interesul Bulgariei mari. Afară de atentator mai sânt prinse și alte persoane, cari au fost trimise la Constantinopol.

Un al treilea comitet macedonean s'a format la Sofia.

Acesta își ține ședințele sale secrete și lucrează spre a strînge fonduri, spre a-și organiza handele sale.

Parchetul din Atena a procedat la nouă arestări de Bulgari.

Un grup de 19 Bulgari, sosiți în portul Pireu, cu vaporul Florio Rubatino, a fost arestat în masă.

Grupul în chestiune s'a dovedit, că era compus numai din membrii ai comitetului macedonean.

Rusia.

Între trupele concentrate la manevrele din Cursc s'a distribuit o mulțime de broșuri intitulată «Țarul cel nou». În ele se provoacă soldații să nu dea ascultare Țarului și generalilor sei, căci în curând se va urca pe tron un Țar nou. În regimentele compuse numai din Ruși se lăfătește spiritul revoluționar tot mai tare, așa că la manevrele acestea a fost înlocuit regimentul rusesc, care

făcea serviciu în jurul Țarului, cu unul din Basarabia (românesc).

Consiliul comunal din Chieff a cerut dela guvern să espulseze pe toți Evreii din guvernamentul Chieffului.

Știri mărunte.

In camera olandeză a declarat ministrul Van der Linden când o desbaterea adresei, că Olanda n'a încheiat nici o alianță cu nici un stat.

Convenția comercială între Franca și Anglia s'a prelungit pe un an.

Reșita alegerii viitoare de president a lui Roosevelt devine tot mai sigură, cu toată indispoziția unor cercuri financiare.

Exposiția industrială din Sibiu.

Precum sântem informați comitetul aranjator al expoziției, ce se va deschide în 19 Octomvrie n. a. c. în orașul nostru, lucrează cu mult zel pentru ca expoziția să aibă reușită deplină.

Astfel între altele a trimis un apel câtra mai multe reuniuni de cântări pentru a-și da concursul la aranjarea unui concert popular o ocaziunea expoziției, ear' pe mâne (Duminecă) comitetul a invitat pe doamnele și d-șoarele din loc la o consfătuire, ce se va ține în saleta dela «Gesellschaftshaus» la 3 ore d. a.

De asemenea și publicul atât din Sibiu, cât și din afară chiar și străinii, manifestă mare interes față de expoziție, însinuându-se din toate părțile cu obiecte, menite a fi espuse. Din unele părți au sosit deja mai multe transporturi de obiecte, mai ales țesături și lucruri de mână de toată frumusețea și demne de a fi espuse vederii publicului.

Dar' pe când cu bucurie constatăm interesul cel mare al unora față de expoziție, pe atât de altă parte cu mare regret aflăm, că în unele comune aproape nimic nu s'a făcut în scopul colectării de obiecte pe seama expoziției, deși s'au trimis mai pretutindenea apeluri în acest scop. Rugăm și noi pe cărturarii și fruntașii din comunele noastre să facă ceea-ce până acum din diferite cauze au întrelăsat, căci prea târziu nu este.

Precum aflăm la comitetul dirigent s'au trimis din parte onorabilelor direcțiuni ale institutelor de credit și economii «Lugojana» din Lugoj 10 cor. și a «Reuniunii de împrumut și păstrare din Ilva-mare», 10 cor.

Cronica zilei.

Sibiu, 20 Sept. n. 1902

CĂLINDARUL DE ZI

al Biroului de informațiune pentru străini, PIAȚA-MARE Nr. 14.

Duminecă, în 21 Sept. n. 1902.

Galeria de tablouri a muzeului Baron Brukenthal, Piața-mare nr. 10: deschisă dela orele 11—1 după prânz. Intrarea gratuită.

Muzeul de istoria naturală, strada Harteneck nr. 1: deschis dela orele 10—1 după prânz. Intrarea gratuită.

Muzeul transilvan carpatin, strada Harteneck nr. 1: deschis dela orele 10¹/₂—12¹/₂ după prânz. Intrarea 20 bani.

Parcul «Pe sub arini», înaintea coletăriei: Concertul muzicii ces. și reg. de infanterie nr. 2, dela 4 și jum. ore p. m.

Grădina «Hermann», strada Moris: Concertul muzicii regimentului ces. și reg. de infanterie nr. 2. Începutul la 7 și jum. ore seara. Intrarea 20 bani.

Luni, în 22 Sept. n. 1902.

Galeria de tablouri a muzeului Baron Brukenthal, Piața-mare nr. 10: După înștințarea serviciului din muzeu. Intrarea 80 bani.

Muzeul de istoria naturală, strada Harteneck nr. 1: După înștințarea intendentului casei. Intrarea 60 bani, pentru copii 20 bani.

Muzeul transilvan carpatin, strada Harteneck nr. 1: După înștințarea custodelui (Strada Olenădilor nr. 5, et. I.). Intrarea 1 cor.

Deposît de arme orășene, la Primărie, strada Măcelarilor nr. 2: deschis dela orele 11—12 a. m. Intrarea gratuită.

«Tribuna Literară», adăosă ca supliment la nrul nostru de azi, are următorul cuprins: Poezii, de J. W. Goethe. — Celce nu cîntătege pe mamă-sa. Trad. de Anton M. Pona. — (Urmare și fine). — Cântec de H. Heine. Trad. Devale. — Rînduri întime. (Strofe în prosă). Din «Cronica», de G. Stamatescu-Gest. — În tavernă, de Const. Nutzeșcu. — Dragoste... poezie de Alax. — Cum trebuie să fie un bărbat, de Olimpia. — Epi-gramă. — Ojșul și falsificările lui, de Aurel Scurtu. — Felurim. — Staturi practice. — Glume.

Logodnă. D-șoara Gabriela Istin, fiica fostului preot din Mehala Timișorilor, Ioan Istin, s'a fidentat Duminecă, în 14 Sept. n. cu dl Ioan Jercogan, teolog absolvent și alesul preot al Păncotel.

Adunarea generală a »Reuniunii învăț. gr.-cat. din ținutul Hațegului» este convocată în Clotivă pe ziua de 5 Octombrie st. n.

Din program relevăm următoarele: Sedința I. la orele 8 a. m. Prelegere practică în școala română din loc. Deschiderea adunării generale. Critica lecțiilor practice. Raport despre activitatea reuniunii în anul expirat. Alegerea comisiunilor: a) pentru examinarea raportului general; b) pentru examinarea rațiunilor pe 1901 și proiect de buget pe 1903; c) pentru raportul bibliotecarului etc.

Sedința a II-a la orele 3 p. m. Critica disertațiilor. Raportul comisiunilor emise în ședința primă. Dezbateri asupra planului special de învățământ. Fixarea locului pentru proxima adunare generală. Alegerea a lor 2 delegați la adunarea generală a reuniunii soră din ținutul Lugojului. Alegerea oficialilor și comitetului central pe un nou period de 3 ani. Închiderea adunării. Hațeg, la 7 Iulie 1902. Dr. Iacob Radu, vicar, președinte. Aurel Pintea, notar II.

Ispravă jidovească. Neguțatorul Drukker Rudolf a plecat din Londra în anul trecut și a venit la Budepesta unde s'a așezat în strada Băilor deschizând o prăvălie de giuvaere. Mai multe firme primind informații bune despre Drukker l'au încercat cu giuvaere date pe credit. Neguțatorul însă a așteptat numai ocazia ca să-și dovedească virtutea jidovească. Drukker și-a espedit familia și după aceea adunând tot ce avea a fugit. Creditorii săi au rămas păgubiți cu zece de mii de coroane — și acum pot să drucească.

Știre ziaristică. »Egyetértés», unul dintre cele mai mari ziare maghiare, în zilele trecute s'a mutat în palat nou. De-asemeni și-a schimbat forma, tipărindu-se cu litere nouă. Ziarul apare și acum sub șefia lui Fenyő și areved de colaborator literar pe Eötvös Károly, ear' la partea politică între alții pe Szatmári Mór, Mezei Ernő, Papp Dániel și Kálnoki Izidor.

Locotenent degradat. Juriul militar l'a decretat pe locotenentul în pensie Fridoril Iger, redactorul foii umoristice antisemite »Kikeriki» din Viena, pentru purtarea nedeamnă caracterului de oficer. Ca motiv al degradării lui Iger se aduce o scrisoare în care și-ar fi dat cuvântul de onoare că nu va continua nici un fel de proces în contra femeii sale de care este despărțit. Iger însă a intentat un nou proces în contra femeii sale și astfel și-a călcat cuvântul de onoare.

Carte nouă militară. Domnul Demetriu Bardos locotenent aud. c. și reg. în regimentul de infanterie nr. 37 (Oradea-mare) va scoate de sub tipar la începutul lui Octombrie a. c. a 2 a ediție a opului »ser militar scris în limba română în 1898. Noua ediție este întregită prin regulamentul nou de exercițiu din 1901, prin instrucția nouă de gimnastică și este prevăzută cu 5 tabele litografate.

Acest op practic a fost recomandat din partea comandelor corpurilor de armată încă în Martie 1898 ca un manual bun pentru instrucția trupelor de infanterie cu limba de propunere română.

Domnul Dr. Atanasie Marinescu, jude de tablă în pensie, a apărut în »Familia» în mod avantajos prima ediție a acestui op. Opul intitulat »Carte pentru instrucția militară cu 5 tabele», costă 1 coroană 20 bani, și se poate procura dela autor în Oradea-mare. Tot dela autor se poate procura și Regulamentul de serviciu militar I și III, parte cu prețul de 65 bani.

A apărut din biblioteca »Unirii»: »Câteva momente din începuturile biseriei române» de C. Anner. Blaj 1902. Preț 20 bani. 2. Nume de familie la Românii din Ungaria de Al. Viciu, Blaj 1902. Preț 12 bani.

— Poess și Nuvele Nr. 2 din biblioteca literară a ziarului »Libertatea».

Reintors dela Polul nordic. În zilele acestea s'a reintors la New-York căpitanul Peary, care a plecat pe corabia »Windward» în 2 Iulie 1898 ca să exploreze ținuturile nordice ale Grönlandei. Timp de trei ani, după plecarea căpitanului, nu s'a aflat nimic despre soarta exploratorului și atunci a plecat cu rașia sa să-l caute. Întreprinderea curajoasă a fost urmată de succes. La gradul Sabina s'a întâlnit cu bărbatul său și au petrecut acolo împreună iarna. Femeia după aceea s'a reintors și spre finea lui August a anului 1901 a sosit la New York. De atunci Peary și-a continuat explorările și acum s'a reintors cu o expediție trimisă în ajutorul său. Rezultatele expediției se vor face cunoscute!

De Wett în armata germană. Foile germane aduc știrea, că împăratul Wilhelm al Germaniei a chemat pe generalul bur De Wett ca instructor în armata germană, la corpul vânătorilor călări. Se zice, că De Wett s'ar fi exprimat că primește acest scop.

Furturi. Făptuitori necunoscuți au furat din casa suterană a băncii principale parisiene 220 mii în aur. Furtul preocupă nu numai autoritățile polițiene și opinia publică franceză. Pentru ea încrederea marelui public și a statului francez se nu slăbească în siguranța și controla caselor suterane cu bani banca a încercat să țină ascuns furtul săvârșit, dar cum faptul a ajuns în publicitate direcțiunea băncii își da toată silința să convingă publicul, că furtul nu l'au săvârșit spărgători, ceea ce este imposibil din cauza marelui paze și a puterilor construcției de fer a caselor așezate în pivnițe adânci.

Fructele emancipării. Din Dresda sosește senzațională știre, că 50 de d-ne și domnișoare din societatea cea mai aleasă au fost puse sub acuză criminală pentru că au omorât în stare de îmbobocire fructele dragostei lor. S'au executat mai multe arestări. Femeia unui deputat a murit în arest. O altă acuză fiica unui alt deputat s'a spânzurat în celula unde era închisă... Ce pacoste să le ajungă pe sœuranele femeii și fete! Zeul Amor încă s'a bolnăvit de desparerea ce a ajuns pe sœuranele campioane ale emancipării și în durerea sa și-a zdrobit toba cu săgeți și s'a decis să intre în mănăstire.

Desvélirea monumentului Wesselenyi. Ieri s'a sărbătorit în Zéla desvélirea monumentului apurului propagator al maghiarismului violent, al lui N. Wesselenyi. Din partea guvernului au asistat la sărbătore desvélirii monumentului senatorul de stat Tarkovich, ear' a ministrului de interne Széll Ignátz. La 1/2 la 11 publicul sosit din mai multe orașe a plecat la locul monumentului unde profesorul de universitate Zolt Beöthy a ținut în numele Academiei maghiare un discurs comemorativ, după care monumentul a fost desvélit. Maghiarii, unul după altul, ridică la monumente bărbăților lor în vreme ce fondul colectat pentru eroul libertății noastre se configurează. Curat ca în Bulgaria!

† Ioan Petricu, profesor de chimie la facultatea de științe din București, a înecat din viață ieri noapte.

Emigrări. Din Zich'dorf (Torontal) au emigrat din nou 30 persoane la America. Din satul acesta grăbesc sunt așa de mulți în America, încât au întemeiat un sat nou. Între cei emigrați acum în urmă e și o familie de 9 membri.

Concurs pentru stipendii. Pentru dobândirea stipendiilor din fundațiunea vicarului »Köszeghy» se publică concurs cu termen până la finea lui Septembrie st. n. Pot recurge juriști și studenți gimnaziali de origine nobili români din Maramureș. La recurs sunt a se alătura carte de botez, atestat despre origine nobilă și română și testimoniu din anul școl. trecut. Recursurile titulate către comitat sunt a se trimite la subscrisul. Sighet la 8 Septembrie 1902. Tit. Bud. vicarul Maramureșului.

Crema Margareta a lui Földes. Nu numai în patria noastră și în strălătate e recunoscut, că Crema Margareta, pregătită de farmacistul Kelemen Földes din Arad, ocupă primul loc între cosmetice. În decurs de câteva zile netezeste și înfrumusețe ori-ce față și în depărtează ori-ce necurățenie și încreștături de piele. E neapărat trebuincioasă pentru fiecare doamnă. Un borcănel mare 2 coroane, unul mic 1 cor. Săpunul 70 bani. Pudra (în trei culori) 1 cor. 20 bani. Se capătă la președinte și în fiecare farmacie. Feriți-vă de imitațiuni!

În Terapia modernă se recomandă tot mai mult întrebuințarea apei minerale naturale. Între acestea se recomandă cu deosebire Apa minerală »Francisco Iosif», care e cunoscută ca un medicament purgativ, plăcut la beut și natural. Se poate obține pretutindena.

Dare de seamă și mulțumită publică. La petrecerea de vară ținută în Dicio-Sân-Martin la 2 August n. 1902 au binevoit a suprasolvi următorii P. T. domni: Eugen Bălan, notar în Făget 16 cor.; Sofron Oprea, proprietar Somoșelnic 6 cor.; Moise Birtolon, notar Lăscu 5 cor.; Teodor Vanea, cancelist comitatens, Dicio-S. Martin, Ioan Boariu, paroch Lechința de Murș, Augustin Nașcu, învățător Ciavău-de-Câmpie, familia Șandru, Sighișoara, Dr. Elie Dăianu, prot. Cluj, Ioan Anca, paroch Subpădure, Alexandru Moldovan, proprietar Chirilău, Pekri Sándor, proprietar Dicio-S. Martin, Pekri Dénes, casar de bancă Dicio-S. Martin și Petru Șogan, Cerghidul-mare, câte 2 cor.; Ilarie Vlad, cancelist la jud. reg. Husău, Nicolau Coasta, inv. pens. Bozias, Simeon Muntean, notar coronal Blaj, Boer Gábor, primar com. Dicio-S. Martin, Eugen Răduțu, preot Cerghidul-mare, Simeon Caluțiu, avocat D. S. Martin, Emil Viasa, proprietar Sânel, Vasile Pop, proprietar Cuștelnic, Silviu Andreiu, notar Totoiu, Ioachim Langa, paroch Tărlău, Dr. Băbări Béla, prot. D. S. Martin, Hedves József, vicenotar comitatens Dicio-S. Martin, ved. Maetz Frigyes Dicio S. Martin, Alex. Morariu, cand. de advocat Ibagfalău, Heinrich Bach, hotelier, Dicio-S. Martin câte 1 coroană; ear' oferte benevole s'au primit dela dom-

nii: Dr. Vasile Hossu, canonic-prelat, Alexandru Uilacan, canonic, ambii din Blaj, câte 10 cor.; Dr. Laurențiu Pop, avocat Abrud, Dănilă Muntean, notar Cuicu, câte 5 cor.; Petru Nirasteanu, paroch Ernot 3 cor.

Tuturor acestor P. T. domni, în numele comitetului aranjator le aduc și pe această cale cea mai mare mulțumită. Dicio-Sân-Martin la 22 August n. 1902. Laurențiu Pascu, casarul petrecerii.

Vieța socială.

Petrecere în Icolodul-mare.

Antisia bisericească a parohiei gr.-cat. din Icolodul-mare aranjează din incidentul sfintirii școlii nou edificată de acolo la 28 Septembrie n. a. c. o petrecere cu dans. Petrecerea se va ține în salele școlii și venitul curat este destinat în folosul școlii. Corul școlarii sub conducerea dlui docent I. Astilean va executa între pauze declamări și cântări populare. Pentru popor se va aranja petrecere separată în localitatea școlii vechi. Începutul la 8 ore seara.

Esamene.

Din tractul Ighiu (Sălagiu).

În tractul protopopesc al Ipului cursul școlastic în toate comunele se începe cu 15 Sept. și se finește cu finea lui Maiu. În anul acesta fiind provocat din partea Prea Onorabilului Domn protopop Vicaș, pentru de a participa ca comisar la toate esamenul din acest tract, imi iau permisiunea a face despre rezultatul acestora următorul raport.

În 18/5 Maiu s'a ținut esamenul în Cristelec în prezența Prea On. Domn protopop ca emise protopopesc, fiind prezenți la esamen 14 elevi și 11 eleve, ear' învățător Ioan Bria, care a esamenat din unele obiecte de învățământ însă nefind calificat, rezultatul esamenului a fost numai îndestulitor.

În 19/6 Maiu a. m. s'a ținut esamenul în Cerișe fiind prezenți 37 elevi, cari s'au esamenat prin dl inv. Ludovic Ungur; pruncii au răspuns din toate obiectele de învățământ frumos și fără sfială.

Mai multe petreceri și cântări frumoase și corecte au mulțumit pe cei prezenți. Succesul esamenului s'a constatat de foarte bun.

În 20/7 Maiu a. m. s'a ținut esamenul în Maraș, fiind prezenți la esamen 41 elevi și 30 eleve, ear' învățător dl Teodor Bruchental, care a esamenat din obiectele de învățământ; am observat, că materialul la toate 6 clasele a fost amănunțit planului îndejuna, între-bările și răspunsurile au fost precise, în urma cărora s'a declarat rezultatul esamenului de foarte bun.

În 20/7 Maiu, 3 ore p. m. s'a ținut esamenul în Portiu, fiind prezenți 32 elevi, învățător Ioan Pereni, nequalificat. Ne a întâmpinat cu invocarea spiritului sfânt »Împărate cerească» cântată în cor cu niște tonuri false, a esamenat din unele obiecte, dar rezultatul a fost debil.

În 21/8 Maiu la 8 ore a. m. s'a ținut esamenul în Șumal, fiind de față la esamen 29 elevi și 26 fete. S'a esamenat prin inv. Alexandru Negrean; pruncii au dat răspunsuri admirabile din toate obiectele de învățământ, ceea ce dovedește, că dl învățător e la culmea chemării sale, deși numai acum își făcuse anul de președinte.

În 21/8 Maiu la 3 ore d. m. s'a ținut esamenul în Aimaș, fiind de față la esamen 33 de elevi, ear' învățător Alexandru Baticăș; s'a esamenat din toate obiectele prin dl învățător; elevii au dat răspunsuri îndestuitoare.

În 25/12 Maiu a. m. s'a ținut esamenul în Hidig; prezenți au fost 60 elevi. Afară de dl Ioan Vicaș, protopop, și dl Augustin Vicaș, comisar protopopesc, ca oaspeți la esamen au fost inteligenți din loc și jur și mai mulți senatori și popor mult, așa că s'a văzut că este o adevărată sărbătoare. Începutul prin »Împărate cerească» după ce a urmat religioasă și ist. biblică, din care pruncii au dat răspunsuri admirabile, din care se vede, că atât P. O. D. protopop cât și dl învățător se îngrijesc de cultura religioasă-morală a elevilor. Din toate obiectele au dat răspunsuri satisfăcătoare.

Pe masă scrierile de esamen frumoase și lucruri de mână femeiești, cari au fost arătate de domnișoara Veronica Pop, fiica domnului învățător local.

Succesul esamenului s'a constatat de foarte bun.

În 27/14 Maiu la 8 ore a. m. s'a ținut esamenul de școală din Doș de față fiind 60 elevi, la esamen afară de P. O. D. protopop au fost mai mulți oaspeți inteligenți din loc și jur, mai mulți senatori și popor mult.

S'a început esamenul cu elevii, cari au fost esaminați prin dl inv. Vasiliu Barna; toți elevii au dat răspunsuri foarte bune din toate obiectele de învățământ prescrie.

S'au cântat mai multe poezii frumoase și corecte, închiderea după program s'a ținut cu câteva dialoguri rostite prin niște școlari cu atâta acurateț, încât au pus în uimire pe cei de față.

Pe masă au fost puse scrisorile pruncilor cari au fost frumoase.

Rezultatul esamenului a fost foarte bun. Aici am esperiat cel mai frumos rezultat.

Daniel Graur, junior de Dobrocina, esmis.

Concursuri bis-școl.

Dieceza gr.-or. Arad. Post inv. Bucea, Bolean, ppresb. Peștegiului.

O statistică.

(Urmare.)

În cercul bisericesc al Bistriței.

Numele comunei	Populațiunea	Săpi	Români	În procente
Crănimă	539	402	116	74.5 21.5
Bileag	869	347	408	39.8 46.9
Bistrița	12081	5887	3753	48.7 31.—
Orhei	689	539	67	78.2 9.7
Cepan	754	630	115	83.5 15.2
Budacuș-săseșc	449	239	188	53.2 42.3
Dipsa	693	430	168	62.— 39.—
Șieu-mare	1754	827	612	47.1 34.8
Hodud	2119	479	189	22.6 8.9
Beșineu	680	563	93	82.7 13.6
Iad	1533	958	376	62.5 24.5
Sân-Iacob	586	383	203	65.3 34.6
Arcalea	908	508	363	55.9 39.8
Chirilești	1089	498	536	45.7 49.2
Bistricioara	868	585	151	67.3 16.9
Cușma	737	124	577	16.8 78.4
Lechința	1989	1329	444	66.8 22.3
Dumitra-mare	1632	1393	115	85.3 7.—
Minaracu	394	275	112	69.7 28.4
Herina	948	404	518	42.8 54.6
Meruț	510	194	253	38.— 49.6
Noul-săseșc-inf.	872	36	736	4.1 84.4
sup.	867	725	137	83.5 15.6
Petrifalău	1181	835	120	70.7 10.1
Pintic	699	475	215	67.9 30.7
Sân-Georgiu	1120	882	218	78.7 19.4
Sicmir	562	401	66	71.3 11.7
Jelna	590	419	51	71.— 8.6
Tonciu	427	131	45	30.6 10.5
Terpiu	1108	816	260	73.6 24.2
Magheruș	1081	311	701	28.7 64.7
Voldorf	629	503	98	79.9 15.5
Dumitra-mică	1258	601	406	47.7 32.2
Ferihaza	535	397	134	74.2 25.—
Vermeș	810	545	228	67.2 28.1
Ghinda	519	358	77	68.9 14.8

În cercul bisericesc al Sebeșului.

Berghin	1623	799	731	49.2 45.—
Orăștie	6934	1321	3619	19.— 52.2
Boz	1013	342	646	33.7 63.7
Pian	1704	392	1312	23.— 76.9
Dobârca	1841	716	625	53.4 46.6
Ungurei	1279	864	375	67.5 29.3
Gusu	980	389	580	39.7 59.2
Apoldul-mare	2375	1516	609	63.8 25.6
Amnaș	1695	1316	376	77.7 22.1
Călnic	1524	623	886	40.8 58.1
Cerghidul-mic	690	33	649	4.7 94.—
Sebeș	7770	2253	4857	28.9 62.5
Petrifalău	2146	1429	667	66.5 31.5
Petroșeni	7765	989	2232	12.7 28.7
Reciu	751	325	424	43.2 56.4
Mercurea	2008	922	924	45.9 46.—
Romoz	1641	212	1417	12.9 86.3
Păuca	1331	395	829	29.6 62.2
Garbova	1868	919	931	49.2 49.8
Vingard	2145	697	1201	32.4 55.9

(Va urma).

Farmacie de vânzare.

Într'un ținut curat românesc e de a se vinde o farmacie înfloritoare cu 6000 cor. Ea e capabilă de mare avânt, de aceea o recomandăm celor interesați, cari se pot adresa la administrația acestei foi pentru informațiuni.

Bibliografie.

În editura librăriei Ciureu, Brașov, au apărut următoarele cărți nouă:

1. *Hanul Tătarilor* și fiul său, de Maxim Gorchii, traducere de I. O. Panțu. Preț 10 bani.
2. *Florin*, poveste în versuri de S. Cujbă. Preț 16 bani.
3. *Opt piase teatrale* pentru școlari și școlărițe. Dialoguri și triloguri de Maria Drăgan, învățătoare. Preț 40 bani.
4. *Ruga dela Chișteu*, comedie populară într'un act cu cântece și joc, de Iosif Vulcan. Nr. 9 din biblioteca teatrală. Preț 40 bani.

Tablouri românești.

La administrația »Tribunei» se află de vânzare următoarele tablouri, cari fac podoaba ori-cărei case românești: Portretul Metropolitului Andrei baron de Șaguna . . . cor. —40
Portretul Metropolitului Sterea Suluțiu . . . —40
Portretul profesorului Gregoriu Silași . . . —30
Prefectul Avram Iancu în frunța ostirii . . . —40
Portretul Il. Sale dlui Dr. D. Radu, episcopul Lugojului . . . —30
Catedrala din Blaj . . . —80

Probleme actuale în viața noastră națională. Cu un adaos »Tinerimea». Articuli politici de Săgeată Reproducerea din »Tribuna». Acesta este titlul unei foarte interesante broșuri, apărute de curând în editura »Tipografia», societate pe acțiuni în Sibiu. 218 pag. 8°. Preț 1 coroană. Interesul, cu care publicul român a primit la timpul său articoli »Probleme actuale», ne-a îndemnat să-i reproducem în broșură, ca să fie adunați într'un mănunchiu, spre o mai ușoară revizuire. Acești articuli se găsesc asupra o multime de chestiuni de mare importanță pentru cauza noastră națională. Sunt atinse în acești articuli o serie de planuri, a căror executare, respective punere în praxă, baram pe jumătate, ar aduce neprețuite rezultate pentru ajungerea cu un puternic pas înainte spre realizarea chestiunii noastre naționale. În împrejurările grele, în cari trăim noi astăzi, datori sântem cu toții să lucrăm pe toate căile posibile la asigurarea existenței noastre naționale, la crearea a nouă forțe, nouă instituțiuni de întărire. Pentru cei dornici de muncă, cu iubire de neam, neaținși de boala indiferențului atât de păgubitor, broșura »Probleme actuale» formează o neprețuită călăuză, o direcțivă în acțiunea de ori-ce natură pe câmpul larg al intereselor naționale, politice, economice ori culturale deopotrivă.

A apărut: »Estras din istoria regimentului de infanterie ces. și regese nobil de »Probst, nr. 51» preluorat de căpitanul Max Maend, tradus de maiorul S. Blasiu. O broșură de 50 pag. tipărită la »Tipografia», soc. pe acții în Sibiu.

— Cântări liturgice (liturgia Sfântului Ioan Chrisostom), compusă pentru cor de copii (în 3 voci) de Timoteiu Popovici, prof. sem., Sibiu. Se capătă la autor cu prețul de 3 cor. și 10 bani porto.

— *Polielul cu pripelele și psalmii cei aleși*. Estras din cărțile bis. prin A. Minișan, inv. Arad 1902. Preț 30 bani.

Sosiți în Sibiu.

La 20 Sept. n. 1902.

Hotel »Împăratul Romanilor»: Szemere, Brașov; Popovici, Kunz, Oluj; Dr. Baumgarten, Sighișoara; Lang, Timișoara; Rotter, Krolosyner, Panegh, Nelken, Heilmann, Ozermak, Vienna; Labovitz, Goslett, Budaștea; Schönbek, Allenstein; Zigie, Serejevo; Fodor, Mediaș.

Hotel »Meller»: Meder, Murș-Ogorheiu; Albion, Hosutelte; Onoșcu, Răhau; Negrescu, Brăila; Pop și soția, Cârja; Filipovici, Agnita; Weinberger, Budaștea; d-na Lasoroi și fiul, Orăștie; Mayer, Angsburg; Scholler, Cetate-debaltă; Schüller, Cârja; Stelzer, Iokesh, Gross, Diacovici, Oluj.

Hotel »Mihail»: Meyer, București; Ohe-tianu, Zoltan.

Hotel »Central»: Klein, Dej; Bethlen, Beregas; Szabó, Sâmbăta.

Hotel »Habermann»: Mayer, München; Ofner, Richișdorf.

Pentru redacție și editură responsabil: George Mohan.

Proprietar: Pentru »Tipografia», societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Apa amară

318 2-15

Francisc Iosif

e unicul mijloc de curățire, cu gust plăcut.

Se capătă în tot locul.

Domnului P. N.

Cuviința pretinde răspuns! Dacă nu-l primești în 3 zile presupun că pachetele nu vi s'au intimat și voi dispune ca să vi-se predea direct. În cas de răspuns afirmativ voi sta Vineri la dispozițiunea D-Voastră. 381 1-1

Despărțământul en detail:

Cel mai ieftin și mai bun izvor de cum-
perare pentru mărfuri de

Băcănie, Coloniale și Textil.

Principiul întreprinderii:

Bun și ieftin!

Serviciu prompt, real și prevenitor!

„CONCORDIA“

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII

SIBIIU

STRADA MĂCELARILOR Nr. 20.

Vinuri naturale

de masă și desert!

Toate soiurile de ape minerale
umplătura proaspătă!

Zăhar I-a rafinat

în piramide și bucați cubice!

Fruite meridionale! Conserve!

Cafea neprăjită

20 de feluri!

Esceleste cafele prăjite
în toate prețurile!

Făină eminentă
de Bănat!

Cele mai fine liqueururi!

Pânzeturi dela Schroll!

Broderii albe!

Țesături de casă indigene
și străine! 198 22—30

Chiffonuri și Inlets!

Toate soiurile de ață de croșetat și
bumbacuri de împletit!

Fețe de masă, pentru cafea etc. ect.

Nr. 444/1902.

327 2—3

Publicațiune.

Dreptul de vânat pe întreg teritoriul
comunei Aciliu se va esarânda pe timpul
din 1 Ianuarie 1903 până 31 Decembrie 1908,
prin licitațiune publică în 12 Octomvrie 1902
la 2 ore p. m. în cancelaria comunală, pe
baza condițiilor de licitațiune espuse aci
spre vedere publică.

Prețul strigării pentru arândă anuală va
fi 20 cor. vadiul 10%.

Licitațiunea va fi verbală, oferte închise
instruite conform normelor în vigoare încă
se primesc, până la începerea licitațiunei.

Aciliu, la 12 Septemvrie 1902.

Primăria comunală:

O. Berghazan,
notar.

Vasilie Ivan,
primar.

Instrucție

în desen și pictură predă

Maria Billes.

Informațiuni, strada Cisnădiei nr. 27. între
orele 2—4. 310 3—3

Pentru agricultori.

Se caută un agricultor cu cuno-
ștințe practice în **cultura oănepei**.
El află condițiune stabilă la dl **G.**
Teodorini, proprietar, **Drăgă-**
șani jud. **Vâlcea, România**, la care
se se adreseze doritorii pentru infor-
mațiuni. 72 3—3.

Avis.

La 15 Septemvrie st. n. am des-
chis aici în localitate o

școală pentru lucrul de mână,
unde instruez în toate lucrările fe-
meiești, obicinuie în școale de felul
acesta; primesc fete de ori-ce etate și
le voi instrui conform dorinței lor.

Înștiințările se pot face până la
15 Sept. în strada Măcelarilor nr. 30,
ear' mai târziu în strada Iernii nr. 13.

Cu deosebită stimă 304 2—3

Albertine Bulhack,
învățătoare diplomată.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent nr. 86967.

258 17—52

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret!

vindecă și înviorază **pe lângă garanție.**

Deosebită atențiune e a se
aparap vindecă boale

da împrejurării că acest
vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie,
impedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuturi de ureche, bătaie de inimă,
sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa pozei de mâncare, răceala
la mâni și picioare, reuma podagră ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circula-
ția neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă
prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari
prețesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient,
care în decurs de 45 zile nu se vindecă l-se retrimit banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat
zădărnica, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul
meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ de oare-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania
cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere
cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.—

Prețul aparatului mic e Cor. 4.—

folosibil la morburii cari nu sînt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expeditie din centru și locul de vînzare pentru țeară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. strada Vadász 42/III.
colțul strada Kálmán.

Preparatele „Gloriosa“

ale dlui farmacist Haupt,

cari sînt:

crema, săpunul, pudra, spiritul de mă-
treață, pomada de păr și unscoarea de
mustăți „Gloria“, sînt recunoscute pen-
tru efectul și bunătatea lor și se pot
procura zilnic prin poștă pe lângă cea
mai mare discrețiune și cu prețurile ori-
ginale dela depozitorul:

PARFUMERIA MELTZER,

strada Cisnădiei (edificiul comandei de corp),

GUSTAV MELTZER,

fabrică de săpun și lumini, strada Gusterței

în Sibiu. [148] 23—26

Cel mai bun și mai fin ceai din lume e

CEAIUL INDRA.

Recolta an. 1902 a sosit deja. Co-
mande se primesc la: **Indra Tea import**
Company, Agram. 299 8—10

Lupta pentru drept

de
Dr. Rudolf de Jhering

traducere

de
Teodor V. Păcățian.

Prețul 2 coroane.

Acastă carte ar trebui să o citească și studieze

— **fiecare Român,**

— **luptător pentru**

— **dreptul național.**

Se află de vînzare la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Pentru tipar răspundă **Ioanî Marshall.**

M. VOGELSANG

Sibiu, strada Cisnădiei 12.

Atelier mehanic de împletitură.

Articoli

de tot felul de împletitură, confecționați
la noi, precum:

ciorapi, mănuși, jachete pentru domni
și dame, gamași, învelitoare de iarnă
pentru genunchi, pantaloni,
fuste, hăinuțe pentru copii, bonete etc.

Mare deposit de

albituri „Normal“ sistem Jäger, din lână
de oaie, precum și
cămeși și ismene de bumbac, cămeși
pentru turiști și bicicliști, cămeși
„tricot“, pantaloni, costume de copii.

Toate felurile de
tort de împletit și croșetat cu lustru de mătășă.

Deposit abundent de
cravate, gulere, manjete, brine etc.

Toate felurile de ciorapi spați se primesc spre reparat. —

281 7—10

Salon de croitorie pentru dame

sub conducerea

unor foarte bune forțe vieneze.

Confecționarea

de tot felul de haine femeiești,
toilete englezești și franțuzești,

bluse, haine de dormit, haine „reform“,
jachete, mantale,
pelerini și articoli de sport,

se confecționează, la dorință espresă, în
timp de 2 zile.

La comande din afară e de ajuns să se
trimită o tălă bine croită și lungimea
esactă a rochiei.

Toate felurile de accesorii, garnisire, căp-
tușeală și stoffe le am în deposit.

— Toilete vechi se întocmesc după fason modern.

Diareea

atât la copii cât și la vîrstnici
încețază curînd și sigur dacă
se folosește

„Tannin-Sztraca“.

O bucată 40 bani.

Se capătă
în toate farmaciile.

Folosirea
cafelei de orz a lui
Kathreiner-Kneipp
se învederează zilnic ca o
binefacere
și necesitate.

Nici o mamă iubitoare de familie
se nu întârzie a introduce cafeaua
aceasta gustoasă și igienică.

Nu există surogat mai curat și in-
locuire mai bună pentru cafeaua
de bob, ca cafeaua lui Kneipp.

Cafeaua de orz a lui Kathreiner-
Kneipp e veritabilă numai în pa-
chete originale cu marca de apă-
rare „Pfarre Kneipp“. Cafeaua
aceea, care nu este provăzută cu
marca aceasta se vinde cu
cumpăna nu este veritabilă —
Kathreiner.

Santalul Egger

întrece cu puterea lui vindecătoare mijloacele din străinătate.

E un mijloc probat, recomandat de medici

la boalele besice și ale țevii și în toate acele casuri, în
cari medicii recomandă uleiul Santal, copaivă sau cubeba.

SANTAL EGGER

e de o eficacitate surprinzătoare la boalele tinerețelor,
din cauza că conține uleiul curat Santal din India ostică.
Si medicii îl apreciază, recomandându-l.

Prețul unei sticle 3 cor. În provincie se trimite după
anticiparea banilor cu cor. 3.40.

Nu mai cel-ce are marca de apărare, care e compusă din
un cap de tigră, e veritabil.

Se capătă în mai toate farmaciile.

Depozitul principal „Nador gyógyszerár“, Budapesta,
VI, Váci-körut 17. 34 20—30

MARGARETA MOLDOVAN.

Din
tainele
vieții.

23 de romane și schițe.

Prețul 2 cor., plus 10 bani poșta.

Se poate procura dela

Librăria

W. Krafft.